

**BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE RAAD**

GEWONE ZITTING 2003-2004

17 OKTOBER 2003

**Vervolgingen ten laste
van een lid**

VERSLAG

uitgebracht namens de Commissie
voor de Vervolgingen

door de heer Alain ZENNER (F) en
mevrouw Geneviève MEUNIER (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

De heer Jean-Pierre Cornelissen, mevr. Caroline Persoons, mevr. Isabelle Molenberg, mevr. Marion Lemesre, de heren Alain Zenner, Vincent De Wolf, mevr. Geneviève Meunier, mevr. Bernadette Wynants, de heer Christos Doukeridis, mevr. Magda De Galan, de heren Willy Decourty, Rudi Vervoort, Benoît Cerexhe, Johan Demol en Jan Béghin.

**CONSEIL DE LA REGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 2003-2004

17 OCTOBRE 2003

**Poursuites à charge
d'un membre**

RAPPORT

fait au nom de la Commission
des Poursuites

par M. Alain ZENNER (F) et
Mme Geneviève MEUNIER (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

M. Jean-Pierre Cornelissen, Mmes Caroline Persoons, Isabelle Molenberg, Marion Lemesre, MM. Alain Zenner, Vincent De Wolf, Mmes Geneviève Meunier, Bernadette Wynants, M. Christos Doukeridis, Mme Magda De Galan, MM. Willy Decourty, Rudi Vervoort, Benoît Cerexhe, Johan Demol et Jan Béghin.

Bij brief van 20 augustus 2003, verzoekt de procureur-generaal bij het Hof van Beroep van Brussel, met toepassing van de artikelen 120 en 59 van de Grondwet, de Raad machtiging te verlenen om vervolging in te stellen tegen een lid van de Raad en het te dagvaarden voor de Correctionele Rechtbank van Brussel,

De Commissie voor de Vervolgingen is op 15 en 26 september en op 9, 15 en 17 oktober 2003 bijeengekomen om dit verzoek te onderzoeken.

I. Uiteenzetting van de rapporteurs

Volgens de procureur-generaal, kunnen de feiten die vermeld worden in de bij voornoemde brief gevoegde nota, gekwalificeerd worden als overtreding van artikel 1, 2° en 4° van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden.

Dit artikel bepaalt dat « met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van 50 frank tot 1000 frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft :

1° (...)

2° hij die in de omstandigheden genoemd in artikel 444 van het Strafwetboek aanzet tot discriminatie, segregatie, haat of geweld jegens een groep, een gemeenschap of de leden ervan, wegens een zogenaamd ras, de huidskleur, de afkomst of de nationale of etnische afstamming van deze leden of van sommigen onder hen;

3° (...)

4° hij die in de omstandigheden genoemd in artikel 444 van het Strafwetboek publiciteit geeft aan zijn voornemen tot discriminatie, haat, geweld of segregatie jegens een groep, een gemeenschap of de leden ervan, wegens een zogenaamd ras, de huidskleur, de afkomst of de nationale of etnische afstamming van deze leden of van sommigen onder hen. ».

De omstandigheden genoemd in artikel 444 van het Strafwetboek zijn de volgende :

- openbare bijeenkomsten of plaatsen;
- in tegenwoordigheid van verscheidene personen, in een plaats die niet openbaar is, maar toegankelijk voor een aantal personen;
- om het even welke plaats, in tegenwoordigheid van de beledigde en voor getuigen;
- door geschriften, al dan niet gedrukt, door prenten of zinnebeelden, die aangeplakt, verspreid of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld worden;

Par lettre du 20 août 2003, le procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles, sollicite, en application des articles 120 et 59 de la Constitution, l'autorisation du Conseil d'exercer des poursuites à charge d'un membre du Conseil et de le citer devant le Tribunal correctionnel de Bruxelles.

La Commission des Poursuites s'est réunie les 15 et 26 septembre et les 9, 15 et 17 octobre 2003 pour examiner cette demande.

I. Exposé des rapporteurs

D'après le procureur général, les faits relatés dans la note jointe à la lettre précitée sont susceptibles d'être qualifiés d'infraction à l'article 1, 2° et 4° de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie.

Cet article stipule « qu'est puni d'un emprisonnement d'un mois à un an et d'une amende de 50 francs à 1000 francs ou de l'une de ces peines seulements :

1° (...)

2° quiconque, dans l'une des circonstances indiquées à l'article 444 du Code pénal, incite à la discrimination, à la ségrégation, à la haine ou à la violence à l'égard d'un groupe, d'une communauté ou de leurs membres en raison de la race, de la couleur, de l'ascendance ou de l'origine nationale ou ethnique de ceux-ci ou de certains d'entre eux;

3° (...)

4° quiconque, dans l'une des circonstances indiquées à l'article 444 du Code pénal, donne une publicité à son intention de recourir à la discrimination, à la haine, à la violence ou à la ségrégation à l'égard d'un groupe, d'une communauté ou de leurs membres, en raison d'une prétendue race, de la couleur, de l'ascendance ou de l'origine nationale ou ethnique de ceux-ci ou de certains d'entre eux. ».

Les circonstances prévues à l'article 444 du Code pénal sont les suivantes :

- des réunions ou lieux publics;
- en présence de plusieurs individus dans un lieu non public mais ouvert à un certain nombre de personnes;
- dans un lieu quelconque en présence de la personne offensée et devant témoins;
- par des écrits imprimés ou non, des images ou des emblèmes affichés, distribués ou vendus, mis en vente ou exposés aux regards du public;

- ten slotte door geschriften, die niet openbaar gemaakt, maar aan verscheidene personen toegestuurd of meege-deeld worden.

Volgens professor Jacques Velu ⁽¹⁾, hoogleraar publiek recht en voormalig procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, omkleden de Kamer en de Senaat hun beslissingen om de parlementaire onschendbaarheid niet op te heffen meestal met een van de volgende vier redenen :

- de feiten zijn niet ernstig;
- de aanwijzingen van schuld zijn kennelijk ontoereikend;
- er blijkt een politiek motief te spelen bij de vervolging of bij de gepleegde daden;
- de vervolging is van zodanige aard dat ze de uitoefening van het politiek mandaat verhindert.

De Raad was steeds van oordeel dat hij, in het kader van een procedure tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid, niet bevoegd is om zich in de plaats van de feitenrechters te stellen, maar alleen bevoegd is om na te gaan of de vervolging niet door partijpolitieke motieven ingegeven wordt.

Na lezing van het dossier blijkt dat mevrouw Bastien de volgende argumenten aanvoert :

- 1) de vrijheid van drukpers (artikel 25 van de Grondwet);
- 2) de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten (artikel 19 van de Grondwet);
- 3) de vrijheid van meningsuiting in het kader van de parlementaire onverantwoordelijkheid (artikel 58 van de Grondwet);
- 4) het feit dat de overtredingen dateren van de periode tussen 1997 en 1999, dus van vóór de herziening van artikel 150 van de Grondwet;
- 5) het feit dat er geen overtreding van de zogenaamde « wet-Moureaux » is, aangezien de vastgestelde feiten een uitdrukking zijn van verzet tegen de traditionele partijen.

Mevrouw Bastien heeft op 25 september een e-mail gestuurd aan de leden van de Commissie voor de Vervolgingen, waarin ze verschillende opmerkingen maakt in verband met :

- 1) de aanstelling van de Voorzitter van het Parlement tot Voorzitter van de Commissie;

(1) J. Velu, Droit public, Tome , Le statut des gouvernants, Bruxelles, Bruylant 1986, blz. 506.

- enfin par des écrits non rendus publics mais adressés ou communiqués à plusieurs personnes.

Selon le professeur de droit public Jacques Velu ⁽¹⁾, également ancien procureur général près la Cour de cassation, la Chambre et le Sénat fondent généralement leurs décisions de ne pas lever l'immunité parlementaire sur l'un des quatre motifs suivants :

- les faits présentent peu de gravité;
- les indices de culpabilité sont manifestement insuffisants;
- un élément politique se révèle soit à l'occasion des poursuites, soit dans les actes commis;
- les poursuites sont de nature à entraver l'exercice du mandat politique.

Le Conseil a toujours considéré qu'il ne lui appartenait pas dans le cadre d'une procédure de levée d'immunité parlementaire de se substituer aux juridictions de fond mais seulement de vérifier si les poursuites n'étaient pas inspirées par des mobiles partisans.

A la lecture du dossier, il apparaît que Mme Bastien invoque les arguments suivants :

- 1) la liberté de la presse (article 25 de la Constitution);
- 2) la liberté d'opinion (article 19 de la Constitution);
- 3) la liberté d'opinion dans le cadre de l'irresponsabilité parlementaire (article 58 de la Constitution);
- 4) le fait que la période infractionnelle se situe entre 1997 et 1999, période antérieure à la révision de l'article 150 de la Constitution;
- 5) l'absence d'infraction à la loi dite « loi Moureaux », les faits relevés constituant l'expression d'une opposition aux partis traditionnels.

Mme Bastien a envoyé le 25 septembre un courriel aux membres de la commission des poursuites, courriel par lequel elle formule différentes remarques concernant :

- 1) la désignation de la présidente du parlement en tant que présidente de la commission;

(1) J. Velu, Droit public, Tome , Le statut des gouvernants, Bruxelles, Bruylant 1986, p 506.

- 2) de niet-mededeling van de synthesenota van de procureur-generaal;
- 3) een verzoek om de datum van verschijning voor de Commissie voor de Vervolgingen, initieel vastgesteld op 3 oktober, uit te stellen;
- 4) de keuze van woonplaats tussen 28 september en 4 oktober 2003 bij haar advocaat;
- 5) de door de procureur-generaal overgezonden synthesenota en met name het feit dat mevrouw Bastien zelf klacht heeft ingediend tegen de substituut, mevrouw Swartenbroekx Marie-Anne, wegens schending van artikel 297 van het Gerechtelijk Wetboek.

II. Bespreking

In verband met de klacht van mevrouw Bastien tegen de Voorzitter omdat ze het beroepsgeheim van de advocaat geschonden heeft of daaraan medeplichtig was, wijst de Voorzitter erop dat ze, overeenkomstig artikel 59 van de Grondwet en op verzoek van de onderzoeksrechter, samen met de griffier aanwezig was bij twee huiszoekingen in de woning van mevrouw Bastien. Deze verwijt de Voorzitter dat ze er zich niet tegen verzet heeft dat de onderzoeksrechter zich toegang verschafte tot de dossiers van haar advocatenpraktijk.

De Voorzitter laat het aan de Commissie over of ze het voorzitterschap van de Commissie moet blijven waarnemen.

Een van de rapporteurs is van oordeel dat het geschil tussen mevrouw Bastien en de Voorzitter niet persoonlijk is. Er is bijgevolg geen bezwaar tegen het feit dat de Voorzitter van de Raad de Commissie voor de Vervolgingen voorziet. Het argument dat mevrouw De Galan ook de plenaire vergadering voorziet, dient niet ter zake, aangezien bij de plenaire vergadering geen beroep kan worden ingesteld tegen beslissingen van de Commissie.

De Commissie is van oordeel dat er geen bezwaar is tegen het feit dat mevrouw De Galan Voorzitter van de Commissie voor de Vervolgingen blijft.

Tijdens haar vergadering van 26 september, beslist de Commissie om het verzoek van mevrouw Bastien in te willigen en bijgevolg haar verhoor door de Commissie voor de Vervolgingen uit te stellen tot 9 oktober. Ze beslist eveneens om haar de door de procureur-generaal overgezonden synthesenota te bezorgen. Dat zal die dag nog gebeuren.

Op 9 oktober neemt de Commissie akte van de verklaringen die mevrouw Bastien enkele ogenblikken vóór de opening van de vergadering ten overstaan van de aanwezige leden heeft afgelegd, alsook van haar weigering om

- 2) le défaut de communication de la note de synthèse du procureur général;
- 3) une demande de report de la date de comparution devant la commission des poursuites initialement prévue le 3 octobre;
- 4) l'élection de domicile entre le 28 septembre et le 4 octobre 2003 chez son avocat;
- 5) la note de synthèse transmise par le procureur général et notamment le fait que Mme Bastien a elle-même déposé plainte contre le substitut Mme Swartenbroekx Marie-Anne pour violation de l'article 297 du Code judiciaire.

II. Discussion

En ce qui concerne la plainte déposée par Mme Bastien contre la présidente du chef d'auteur ou co-auteur de la violation du secret professionnel d'avocat, la présidente signale qu'elle a, conformément à l'article 59 de la Constitution et à la demande du juge d'instruction, assisté avec le greffier à deux perquisitions qui ont eu lieu au domicile de Mme Bastien. Celle-ci reproche à la présidente de ne pas s'être opposée à ce que le juge d'instruction accède à des dossiers relatifs à son activité professionnelle d'avocat.

La présidente s'en remet à la sagesse de la commission sur le point de savoir si elle doit continuer à assumer la présidence de celle-ci.

Un des rapporteurs estime que le litige qui oppose Mme Bastien à la présidente n'est pas un litige personnel. Il n'y a donc pas d'inconvénient à ce que la présidente du Conseil préside la commission des poursuites. L'argument selon lequel Mme De Galan préside également la séance plénière n'est pas pertinent, la séance plénière n'étant pas une instance d'appel de la commission.

La commission considère qu'il n'y a aucune objection à ce que Mme De Galan continue à exercer ses fonctions de présidente de la commission des poursuites.

Lors de sa réunion du 26 septembre, la commission décide de répondre favorablement à la demande de Mme Bastien et de reporter son audition devant la commission des poursuites au 9 octobre. Elle décide également de communiquer la note de synthèse transmise par le procureur général, ce qui sera fait le jour même.

En date du 9 octobre, la commission prend acte des déclarations de Mme Bastien faites quelques instants avant l'ouverture de la séance devant les membres présents et de son refus d'être entendue par la commission. Elle prend

door de Commissie te worden gehoord. Ze neemt tevens kennis van de brief van 6 oktober, waarvan kopieën rondgedeeld worden tijdens de vergadering en waarvan het origineel, bij aangetekende brief, op 10 oktober toegekomen is op de griffie van de Raad.

Op 15 oktober zet de Commissie haar beraadslagingen voort. Na lezing van het dossier en rekening houdend met de vorige beslissingen van de Raad, zijn de meeste leden van oordeel dat geen enkel element uit het dossier een afwijzing van het verzoek van de procureur-generaal verantwoordt.

Een lid levert kritiek op het feit dat mevrouw Bastien bepaalde feiten ten laste worden gelegd en is van mening dat haar vervolging ingegeven is door politieke redenen.

III. Advies

Gezien de artikelen 59 en 120 van de Grondwet,

Gezien het verzoek van de procureur-generaal bij het Hof van Beroep van Brussel d.d. 20 augustus 2003 en de bijgevoegde nota,

Gezien het dossier gevoegd als bijlage bij het verzoek,

Aangezien de Commissie het betrokken lid heeft uitgenodigd voor een verhoor op 3 oktober 2003,

Aangezien het lid op 26 september verzocht heeft om het verhoor uit te stellen en dit verzoek door de Commissie ingewilligd is,

Gezien de nieuwe uitnodiging voor een verhoor op 9 oktober, die respectievelijk op 26 september en 1 oktober aan mevrouw Bastien en aan haar raadsman gericht werd,

Akte genomen hebbend van de verklaringen die de betrokkene heeft afgelegd vóór de opening van de vergadering van 9 oktober en kennis genomen hebbend van haar brief van 6 oktober,

Beslist de Commissie, met twaalf stemmen tegen één, om aan de Raad voor te stellen machtiging te verlenen tot vervolging van mevrouw Bastien en tot haar dagvaarding voor de Correctionele Rechtbank van Brussel.

Het verslag wordt goedgekeurd bij eenparigheid van de twaalf aanwezige leden.

De Rapporteurs,

Alain ZENNER
Geneviève MEUNIER

De Voorzitter,

Magda DE GALAN

également connaissance du courrier du 6 octobre, dont des copies sont distribuées pendant la séance et dont l'original, envoyé par pli recommandé, a été reçu au greffe du Conseil le 10 octobre.

En date du 15 octobre, la commission poursuit ses délibérations. La majorité de ses membres estime, à la lecture du dossier et compte tenu de la jurisprudence du Conseil, qu'aucun élément du dossier ne justifie qu'il ne soit pas donné suite à la demande du procureur général.

Un membre formule des critiques concernant l'imputabilité de certains faits à Mme Bastien et estime que les poursuites présentent un caractère politique.

III. Avis

Vu les articles 59 et 120 de la Constitution,

Vu la demande du procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles du 20 août 2003 et la note jointe,

Vu le dossier transmis en annexe à ladite demande,

Vu que la commission a invité le membre concerné à être entendu le 3 octobre 2003,

Vu la demande de report d'audition formulée par le membre le 26 septembre, demande à laquelle la commission a répondu favorablement,

Vu la nouvelle invitation à être entendue le 9 octobre, invitation communiquée à Mme Bastien et à son conseil respectivement le 26 septembre et le 1er octobre,

Ayant pris acte des déclarations de l'intéressée faites avant l'ouverture de la réunion du 9 octobre et pris connaissance de son courrier du 6 octobre,

La commission décide par douze voix contre une de proposer au Conseil d'autoriser l'exercice des poursuites à charge de Mme Bastien et la citation de celle-ci devant le Tribunal correctionnel de Bruxelles.

Le rapport est approuvé à l'unanimité des douze membres présents.

Les Rapporteurs,

Alain ZENNER
Geneviève MEUNIER

La Présidente,

Magda DE GALAN

